

ENTREVISTA A JOSEP ALBERS, DIRECTOR DEL PROJECTE EUREKA-ESPANYA

El somni d'Arquímedes

Aposta per una Europa sense fronteres científiques, reclama l'augment dels pressupostos d'investigació i advoca per una tecnologia punta espanyola. És Josep Albers, un dels forjadors del segle XXI.

Albert Vicent

Enginyer industrial, Josep Albers Garrigós (València, 1945) és des de 1987 el director de la vessant es-

panyola del projecte europeu EUREKA. El seu fitxatge per part del Ministeri d'Indústria deixava enrere una intensa trajectòria lligada a la indústria privada on no faltà l'intent de dedicar-se al medi ambient en una dècada, els

70, en la qual les empreses no apostaven massa per l'ecologia.

En aquests moments Josep Albers és el principal paladí del projecte EUREKA a l'estat espanyol, un ambiciós pla continental que el 1985 va impulsar el president francès François Mitterrand amb l'objectiu de fomentar la investigació i el desenrotllament entre les empreses i els centres d'investigació europeus. Un programa a quatre anys vista finançat amb 3.900 milions d'ecus per a dur a terme un total de 210 projectes i una participació espanyola de 35.000 milions de pessetes adjudicats a 50 projectes.

El balanç, quatre anys després, és qualificat de positiu per Josep Albers, qui ha assistit els passats 18 i 19 de juny a l'assemblea general del projecte celebrada a Viena, on han estat presentats 90 nous projectes d'investigació. «EUREKA, després d'haver passat per tota una sèrie d'avatars i contra tots els pronòstics i prediccions oficials, està tenint èxit i, fins i tot a Viena, ens ha sorprès la presentació de tants projectes, cosa que indica que les empreses tenen tanta o més fe que nosaltres en el projecte».

—¿Això vol dir que la iniciativa privada va per davant de les propostes estatals?

—La idea de col·laboració europea ha quallat més en les empreses que en els àmbits polítics. Ara mateix les eleccions europees han estat un reflex de la poca importància que l'opinió pública ha prestat al tema mentre que les indústries ja estan en plena adaptació al Mercat Unic Europeu. Per a mi, que empreses com ara Iberia, Lufthansa o Air France proposen entrar a EUREKA sense demanar cap contrapartida econòmica vol dir que l'etiqueta és vàlida.

—¿Es pot parlar en aquest sentit de la síndrome del 92?

—Jo crec que les empreses ja han sofert la *síndrome de Taiwan*. Quan veus que sectors europeus sencers estan desmantellats, t'adones que la situació a Espanya és normal. Si el sector del joguet ha sofert a Espanya un desmantellament del 30 per cent, a Itàlia ha estat del 50 per cent i a França del 65 per cent. El que Eureka pretén és que aquesta síndrome es transformi en una projecció europea i els empresaris accepten que el seu mercat natural és tot Europa.

—¿Quina és la traducció cultural d'aquest canvi?

—Efectivament, aquest enfocament industrial es correspon amb un altre de cultural, que també té ja el seu parangó. El mateix Mitterrand ha volgut llançar l'EUREKA àudio-visual, que vol ser l'EUREKA cultural.

Si observem els Estats Units, té grans avantatges industrials, perquè és un país amb uniformitat d'hàbits de consum i això, si bé és trist, industrialment té al seu favor que el mercat està unificat i els productes són vàlids des de Nova York a San Francisco, és a dir, per a 250 milions d'habitants. Nosaltres a Europa som quasi 400 milions d'habitants i estem entrant en un procés similar que ha de ser reforçat pels mitjans de comunicació.

—Però tota aquesta evolució actua en detriment de les cultures minoritàries...

—No, jo veig un altre context. La idea europea fomentarà l'Europa de les regions ja que aquestes també volen tenir la seua identitat. En aquests moments els fenòmens culturals reapareixen i tenen un pes important dins la cooperació internacional. D'alguna manera, els programes supranacionals

RAFA GIL

«Les noves tecnologies deuen augmentar la satisfacció laboral dels treballadors».

serveixen de paraigua a les iniciatives regionals.

D'altra banda, la cultura general marca la cultura empresarial i l'empresari mediterrani, el xicotet empresari familiar, s'entendrà molt bé amb l'empresari del sud de França.

—¿Com es pot valorar la resposta dels Països Catalans davant el programa EUREKA?

—Catalunya i el País Valencià són les autonomies més actives de l'estat. Si bé al País Basc hi ha un sector molt innovador, aquest respon més a la cultura cooperativista, mentre que la resta del sector industrial té molts problemes. Les indústries de béns d'equip i naval no són innovadores, han tingut massa suport per raons polítiques, i en la seua reconversió s'han soterrat milers de milions de pessetes totalment improductius.

Per contra, l'eix del Mediterrani, com que no depèn tant dels béns d'equip i s'ha produït el transvasament del sector agrícola a l'industrial acompanyat d'un teixit de xicoteta i mitjana empresa, no ha patit tant els darrers canvis i es presenta amb garanties de cara al futur.

—Quan apareix el projecte EUREKA, un dels objectius que es planteja és equiparar Europa als altres focus d'investigació, com el Japó o els Estats Units, ¿en quina mesura s'ha aconseguit aquest propòsit?

—És difícil quantificar-ho, perquè ha passat encara poc temps. Hi ha pro-

DESVIAMENT DENIA PER LA COSTA
CARRETERA VALÈNCIA-ALACANT

VIVENDES UNIFAMILIARS DE 145 METRES QUADRATS EN PLATJA DE LES MARINES • TRES I QUATRE DORMITORIS • FUMERAL·LLAR • FUSTERIA DE PI D'OREGON • SOLARIUMS INDIVIDUALS • SOTERRANI D'US PRIVAT • AMPLIA ZONA VERDA COMUNA AMB PISCINA.

NOVOPLAYA

• MÍNIMA ENTRADA
• FINANÇAMENT
• FINS A 20 ANYS

INFORMACIÓ: EN LA MATEIXA URBANITZACIÓ (CTRA. VALÈNCIA-ALACANT, DESVIAMENT A DENIA PER LA COSTA —PLATJA DE LES MARINES— VEGEU SENYALITZACIONS) TOTS ELS DIES, INCLÚS DIUMENGES I FESTIUS EN VALÈNCIA: PORT SAPLAYA - TELÈFON 371 36 11.

jectes on ja ens hem equiparat, com la televisió d'alta definició. Que a Europa pugui sorgir una tecnologia punta de televisió és un bon símptoma. Hi ha altres casos, com el *compact disc* que, malgrat ser de tecnologia europea, ha vist monopolitzada la seua comercialització per companyies japoneses; o el robot collidor de taronges CITRUS, que competeix en aquests moments amb un model similar de patent japonesa.

—*Malgrat aquests esforços, l'estat espanyol continua dedicant una part irrisòria del seu producte interior brut (PIB) a investigació.*

—Ara mateix a Espanya es destina tan sols un 0,7 per cent del PIB a aquesta àrea, mentre que a Europa els barems oscil·len entre el 0,4 per cent de Grècia i el 2,5 per cent d'Alemanya, EUA dedica un 3 per cent i el Japó un 3,5 per cent. La xifra espanyola és encara molt baixa i l'objectiu que l'Administració s'ha plantejat és arribar a l'1 per cent el 1990. No obstant això, la resposta, avui per avui, és baixa.

—*A banda de qüestions històriques, ¿a què és deguda aquesta diferència amb la resta de la CE?*

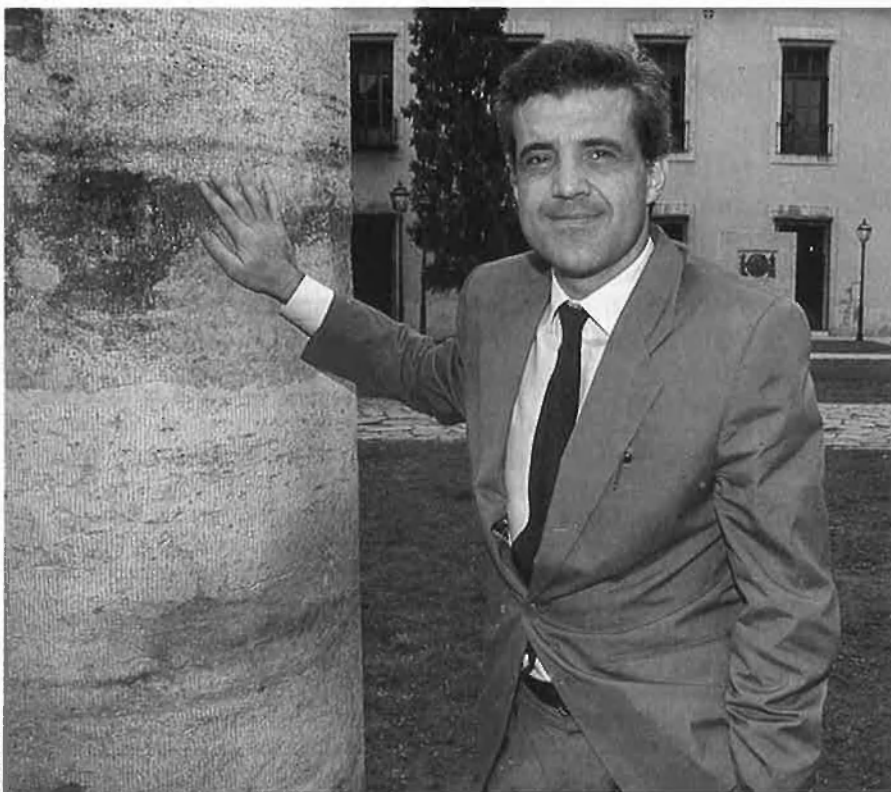
—L'esforç inversor dels últims cinc anys s'ha centrat en la reconversió. Hi ha hagut milers de milions que s'han adjudicat a una reestructuració en profunditat de tot el teixit industrial i han estat partides que s'han desviat de la investigació. Una vegada es tanque aquest cicle, pensem que es podrà —i caldrà— dedicar més recursos a la reconversió tecnològica.

—*¿Quins sectors han encetat ja aquest camí?*

—La biotecnologia, com que requereix una estructura i una escala de producció menors, ha avançat prou, i això es reflecteix en EUREKA, on el percentatge de projectes espanyols de biotecnologia és superior als europeus. Robòtica i automàtica són d'altres àrees on la indústria ha invertit més, ja que són recursos que es recuperen immediatament. El mateix ha passat en informàtica, on les infraestructures d'investigació no són grans.

—*La societat ha obert en els darrers anys un debat centrat en les repercussions de les noves tecnologies sobre els treballadors. ¿Quina és la filosofia d'EUREKA al respecte?*

—EUREKA, el 1987, va tractar les relacions laborals i va discutir aquest tema amb els sindicats europeus. Les conclusions apunten que les noves tecnologies no tenen per què rebaixar el nivell de satisfacció laboral dels treballadors. Abans que les noves tecnolo-

«L'eix del Mediterrani arriba amb garanties al Mercat Únic».

gies, la competència dels països amb mà d'obra barata ja ha fet la seua tasca.

La tecnologia, sense haver-ne de fer una panacea, pot servir per a salvar mà d'obra, el que passa és que elevarà el nivell d'aquesta mà d'obra. Així, en el tema de l'enginyeria agrícola, abans que la tecnologia pugui incidir, ja s'ha produït un rebuig de determinades tasques ingrates, com la recollida de determinats fruits. És en aquests casos on la tecnologia pot substituir el treballador, però, al mateix temps, reclama mà d'obra més qualificada en les àrees de la informàtica, l'electrònica, etcètera.

—*I s'obri de bell nou la qüestió de la dependència tecnològica de l'exterior.*

—Evidentment, en aquest aspecte és preferible que la tecnologia siga nacional, perquè si és importada per les multinacionals, aquestes no tenen cap interès pel país i, per tant, com ha passat en la indústria automobilística, no tenen en compte l'entorn local i agredeixen socialment els treballadors. El desenvolupament tecnològic ha de respectar les forces industrials del propi país.

—*Una altra qüestió que en els darrers anys ha tingut un cert impacte en el conjunt de la societat és la preocupació pel medi ambient. ¿En quina mesura les noves tecnologies i la investigació han assumit aquest rept?*

—La tecnologia de medi ambient va experimentar un auge molt fort al llarg dels 70 i tot se'n va anar en orris amb la crisi del petroli, ja que les prioritats es van dirigir a la supervivència de les empreses. Durant els 80 ha tornat aquesta preocupació i també el nivell d'inversió. De fet, la societat s'està plantejant seriosament el nivell qualitatiu de vida i en EUREKA hem assistit a la creació d'un programa marc de medi ambient, EURO ENVIRON, on es contemplen problemes com la conservació de les aigües i les greus repercussions d'algunes energies tradicionals com la tèrmica.

—*¿En quina mesura la qualitat de vida està en relació directa amb la investigació?*

—Cada vegada més, ja que en tecnologia de producció s'està estudiant no sols com produir millor i més competitivament, sinó que s'està investigant en les noves formes de treball que poden incrementar la satisfacció laboral que redunda en l'augment de la qualitat de vida. Els escandinaus són veritables innovadors en aquesta matèria.

—*¿Josep Albers pronostica com serà l'Europa científica del segle XXI?*

—El segle XXI no serà massa diferent a l'actual i els pronòstics del tipus que va fer George Orwell en 1984 ja no són vàlids. Serà un segle que es basarà en la cooperació internacional i Europa començarà a prendre cos com un espai propi i pròxim als ciutadans. □